

Čís. 2462.

Podvodný prodej losů na splátky.

Učinil-li oklamáný (§ 197 tr. zák.) náklad v předpokladu, že dosáhne tím účelu hospodářsky mu užitečného, je na majetku poškozen, ukázalo-li se, že předpoklad byl mylným.

V subjektivním směru vyžaduje se ke skutkové podstatě podvodu, by pachatel jednal v úmyslu někoho poškoditi.

(Rozh. ze dne 1. září 1926, Zm II 135/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 19. února 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká stížnost rozsudku, že nezjišťuje, ač klade obžalovanému za vinu také lstivá jednání, která předsevzal pouze Bohumil V., zda a pokud lstivá jednání V-ova a obžalovaného byla předsevzata ve společném zlém úmyslu. V důsledku toho není prý zjištěn podstatný znak skutkové podstaty spolupachatelství obžalovaného na podvodech spáchaných V-ou. Výtka není odůvodněna. Neboť, nehledíc k tomu, že z rozsudku není patrné, že klade obžalovanému za vinu též lstivá jednání předsevzatá toliko V-ou, zjišťuje rozsudek, že obžalovaný a V. jednali společně způsobem v rozhodovacích důvodech uvedeném, majíce v úmyslu, vylákati tím na zákaznicích první splátku za koupené losy a přenechati pak poškozené jejich osudu. Týž důvod zmatečnosti shledává dále stížnost v tom, že skutkový děj rozsudkem zjištěný nestačí k odůvodnění výroku, že osoby, jež rozsudek označuje za poškozené, utrpěly na svém majetku škodu, zejména škodu rozsudkem uvedenou. Že by tyto osoby byly utrpěly majetkovou škodu již tím, že koupily losy na splátky, nelze prý tvrditi. Majetková škoda mohla prý nastati těmto zákazníkům jen, uzavřeli-li takovou smlouvu splátkovou, že ji vzhledem k svým majetkovým poměrům dodržeti nemohli. Rozsudek nesměl prý se omeziti na zjištění, že tomu neb onomu zákazníkovi první splátka propadla, nýbrž měl zjistiti, zda tato splátka propadla nikoli pouze proto, že zákazník další splátky platiti nechtěl, nýbrž proto, že je podle svých majetkových poměrů vůbec platiti nemohl. Rozsudek prý těchto zjištění neobsahuje.

Tu dlužno především poznamenati, že rozsudek zjišťuje v rozhodovacích důvodech, že větší část zákazníků podle svých majetkových poměrů další splátky vůbec platiti nemohla. Vykládá-li se toto zjištění vzhledem k tomu, že rozsudek neuvádí, které z oněch osmi osob, jež tu přicházejí v úvahu, další splátky platiti nemohly, způsobem pro obžalovaného nejprůzračnějším, t. j. v ten rozum, že další splátky nemohly býti

placeny oněmi pěti osobami, které utrpěly podle rozsudku nejmenší škodu, šlo by již o škodu 1.532 Kč, tedy o škodu 200 Kč daleko převyšující, takže by bylo pouze pochybným, zda celá způsobená škoda činila více než 2.000 Kč. Než s právním názorem zmateční stížnosti o předpokladu možnosti vzniku majetkové škody v souzeném případě, zejména škody 2.000 Kč přesahující, nelze vůbec souhlasiti. Učinil-li oklamáný náklad v předpokladu, že dosáhne tím účelu hospodářsky mu užitečného, je na majetku poškozen, ukázalo-li se, že předpoklad byl mylným, že užitečného účelu nebylo lze dosáhnouti, že náklad byl učiněn marně. Nedostalo-li se v takovém případě tomu, kdo oním způsobem svým majetkem nakládal, za jeho plnění vůbec žádné majetkové hodnoty, rovná se majetková škoda oklamánému vzniklá majetkové hodnotě jeho plnění, tedy v případě vyplacení určitého peníze této částce. V souzeném případě odhodlaly se podle skutkových zjištění napadeného rozsudku osoby obžalovaným a V-ou ošálené k zaplacení první splátky za koupené losy pouze v předpokladu, že nemusí platiti další splátky a že zaplacená první splátka musí jim býti vrácena. Podle těchto skutkových zjištění rozsudkových nepomýšleli tedy zákazníci, o něž tu šlo, vůbec na řádné placení všech splátek. Předpoklad, v němž oklamání jednali, byl však mylným. Neboť podle skutkových zjištění rozsudku musila první splátka, již zákazníci zaplatili v domněnce, že si tím zajistí právo na hlavní výhru, bez nároku na náhradu propadnouti, nedošlo-li k řádnému placení dalších splátek, a ona domněnka spočívala rovněž na omylu. První splátka zákazníky zaplacená byla tudíž vyplacena zcela marně a byla pro ně ztracena. Podle toho nemůže býti pochybnosti o tom, že zákazníci utrpěli majetkovou škodu a že tato škoda rovná se zaplaceným prvním splátkám, jež činily podle skutkových zjištění napadeného rozsudku dohromady 4.732 Kč. Otázku, zda byli zákazníci podle svých majetkových poměrů s to, by platili také další splátky, dlužno označiti v takovém případě za nerozhodnu; neboť zákazníci nepomýšleli, jak bylo již řečeno, vůbec na řádné placení dalších splátek za účelem nabytí losů tu v úvahu přicházejících, nýbrž zaplatili, uvěřivše lstivým předstíráním obžalovaného a Bohumila V-y, první splátku v předpokladu, že další splátky platiti nemusí, že nárok na výhru jest již zapravením první splátky zajištěn a že také tato splátka musí jim býti vrácena. Tvrdí-li stížnost v této souvislosti, že zákazníkům dostalo se za jejich plnění vzájemné hodnoty v losech a v naději na výhru, neprovádí tím uplatňovaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti způsobem odpovídajícím zákonu, neboť vychází ze skutkového předpokladu nalézacím soudem nezjištěného, ba jím vyloučeného (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Má-li však toto tvrzení zmateční stížnosti býti pojímáno v ten smysl, že zákazníci by nebyli utrpěli škody, kdyby byli další splátky řádně platili a následkem toho pak obdrželi koupené losy poskytující naději na výhru, dlužno poznamenati, že otázkou, zda by byla zákazníkům také v tomto případě vznikla škoda čili nic, netřeba se vůbec obírat, ježto věc jest posuzovati podle plnění, k němuž oklamání se odhodlali, nikoli však podle stavu, který by tu byl, kdyby zákazníci se byli dodatečně od-

hodlali za účelem napravení utrpěné již škody k plnění, na něž při jednání s obžalovaným a V-ou vůbec nepomýšleli.

Stejně neodůvodněna jest posléze námitka uplatňovaná zmateční stížností s hlediska téhož důvodu zmatečnosti v ten smysl, že rozsudek, pokud jde o subjektivní stránku, nezjišťuje, zda byl si obžalovaný vědom, že zákazníci nemohou podle svých majetkových poměrů další splátky dodržeti a že jim následkem toho vzejde majetková škoda. Po subjektivní stránce vyžaduje se ke skutkové podstatě podvodu, by pachatel jednal v úmyslu někoho poškoditi. Rozsudek zjišťuje tento zlý úmysl obžalovaného v rozhodovacích důvodech, uváděje, že obžalovaný měl v úmyslu, vylákati na zákaznících první splátku, jež měla podle ujednání mezi B-ským lombardním a směnářenským ústavem v B. a jeho agenty připadnouti agentům, a přenechati pak zákazníky takto poškozené jejich osudu. Otázka, zda věděl obžalovaný, že zákazníci nemohou další splátky vůbec platiti, jest v souzeném případě, kde šlo obžalovanému pouze o to, by zákazníky připravil o první splátku, podle svrchu uvedeného nerozhodna.

Čís. 2463.

Zákonným předpokladem ochrany §u 68 tr. zák. jest formální, nikoliv věcné oprávnění vrchnostenské osoby k výkonu úředního jednání.

Předpisy upravující podomní obchod.

Pokud jest starosta formálně oprávněn zabaviti zboží, jímž bylo neoprávněně podomně obchodováno.

(Rozh. ze dne 2. září 1926, Zm I 205/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mladé Boleslavi ze dne 8. března 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a přestupkem podle §u 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. popírá zmateční stížnost skutkovou podstatu zločinu podle §u 81 tr. zák. z té příčiny, že nejde o služební výkon, poněvadž zakročující starosta nebyl ve smyslu zákonných ustanovení, zejména §u 132 živn. řádu a patentu o podomním obchodě ze dne 4. září 1852, čís. 252 ř. zák., oprávněn obžalovanému, byť i neměl povolení k podomnímu obchodu, zboží zabaviti. Stížnost je bezdůvodna. V té příčině dlužno předeslati toto: Osoby jmenované v §u 68 tr. zák. požívají ochrany §u 81 tr. zák. tehdy, jsou-li formálně oprávněny k výkonu úředního jednání; zákonným předpokladem oné ochrany je totiž toliko toto formální oprávnění, založené v jich úředním postavení nebo ve vrchnostenském příkazu. Ochrany té účastna je tudíž osoba jmenovaná v §u 68 tr. zák., předsevezme-li jednání, spa-